

punginhallitusta välittömästi ryhtymään kaikkiin tarjolla oleviin toimiin sellaisen tehokkaan ambulanssipalvelun perustamiseksi,

jossa potilaalle jo sairaalamatkan aikana pysytään antamaan tehostettua hoitoa lääkärin johdolla (1.9. 522 §).

4. Sosiaaliset tehtävät

Huoltotoimi

Huoltotoimen toimitusjohtajan virkaan kaupunginvaltuusto päätti valita tavanmukaisilla ehdoilla varat. Usko Tiaisen (26.5. 355 §).

Huoltovirastoon päätettiin 1.1.1972 lukien perustaa seuraavat virat: 3 huoltotarkastajan virkaa (18), 1 toimistoapulaisen virka ja 2 toimentajan virkaa (10), 10 kodinhoitajan virkaa (9), 2 toimistoapulaisen virkaa (8) ja 1 toimistoapulaisen virka (7) (9.6. 384 §).

Kaupungin erilaisten palvelumuotojen ulottaminen koskemaan myös vuoro-, ilta- ja yötyötä tekeviä, ks. lastentarhat.

Vanhusten ym. kodinhoitoon myönnettiin enintään 40 000 mk vanhusten väliaikaisen asumistuen lisää varten merkitystä määrärahasta (13.10. 624 §).

Huoltolautakunnan alaisten vanhustenhuoltolaitosten hoitomaksutaksan vahvistaminen. Merkittiin tiedoksi, että sosiaalihallitus oli 15.9. vahvistanut valtuuston 14.10.1970 tekemän päätöksen vanhustenhuoltolaitosten yleisen hoitomaksutaksan ja *Tervalammen työlaitoksen hoitomaksutaksan* osalta, samoin 3.11. *huoltolautakunnan alaisten vanhustenhuoltolaitosten erikoismaksuluokan hoitomaksutaksan* (13.10. 618 §, 8.12. 758 §, kunn. as. kok. n:o 204).

Koskelan sairaskotiin päätettiin 1.1.1972 lukien perustaa seuraavat virat: apulaisosastonhoitajan virka (14), 6 hoitajan virkaa (10) ja 4 hoitoapulaisen virkaa (5) (9.6. 384 §).

Sairaskodin 27. pl:n psykologin puolipäivävirka päätettiin 1.1.1972 lukien muuttaa 27. pl:n psykologin kokopäiväviraksi (9.6. 408 §).

Vt Ilaskivi ym. tekivät 29.10.1969 aloitteen

kiireellisiin toimenpiteisiin ryhtymisestä päivystystoiminnan järjestämiseksi Koskelan sairaskotiin niille potilaille, jotka ovat tai ovat olleet hoidettavana kaupungin omistamissa huoltolaitoksissa sekä yksityisissä sairas- ja vanhainkodeissa. Aloitteentekijät katsoivat Helsingin kaupungin sairaalain päivystyspoliklinikkatyön kasvaneen siinä määrin, että sairaaloille tuottaa suuria vaikeuksia siitä selviytyä. Kaupunginvaltuusto päätti 7.5.1968, että kaupungin omistamissa huoltolaitoksissa hoidettavien henkilöiden sairaanhoidon järjestäminen kuului Koskelan sairaskodille, joten esitetty päivystystoiminta merkitsisi valtuuston päätöksen johdonmukaista täyttämistä.

Huoltolaitosten johtokunta totesi lausunnossaan mm., että päivystyspoliklinikkapulma ilmeisesti johtuu muista kuin vanhusten hoitolaitostarpeista eikä ilmeisesti ratkea asiallisesti ennen kuin itäinen sairaala voi osallistua päivystykseen. Johtokunta esitti, ettei tässä vaiheessa perustettaisi päivystyspoliklinikkaa Koskelan sairaskotiin. Sairaskodin johtava ylilääkäri totesi, että Koskelan sairaskodissa ja Kustaankartanon vanhainkodissa on sisäinen lääkäripäivystys, eivätkä näiden potilaat käytännössä rasita sairaaloiden päivystyspoliklinikoita. Riistavuoren, Suursuon ja Roihuvuoren vanhainkodit ovat joutuneet jossain määrin lähettämään sairaaloihin päivystyspotilaita. Aloitteessa todettu potilaiden vaikeus löytää itselleen oikea hoitopaikka ei ole poistettavissa sairaskodin päivystystoiminnalla. Huoltolautakunta yhtyi eo. lausuntoihin ja katsoi, että aloitteessa

1. Kaupunginvaltuusto

esitetyn laatuisen päivystyspoliklinikkatoiminnan aloittaminen Koskelan sairaskodissa merkitsisi erikoislaatuista rajanvetoa, koska potilaat valittaisiin poliklinikalle sillä perusteella, että he olivat olleet hoidettavina tiettytyypisissä laitoksissa. Potilaiden jakaminen tällä perusteella olisi keinotekoista.

Sairaalalautakunta ilmoitti esittäneensä 30.3.1971 kaupunginhallitukselle, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin Koskelan sairaskodin päivystyspoliklinikan perustamiseksi sellaisia yli 65-vuotiaita potilaita varten, joiden hoito ei lääketieteellisistä syistä vaadi kaupungin sairaalain tai yliopistollisen keskussairaalan hoitomahdollisuuksia. Lautakunnan mielestä päivystystoiminta olisi toteutettava mieluummin siten laajennettuna, että se käsittäisi muitakin geriatria potilaita kuin niitä, jotka ovat olleet tai ovat hoidettavina kaupungin omistamissa huoltolaitoksissa tahi yksityisissä sairaus- tai vanhainkohteissa.

Kaupunginhallitus totesi, että sairaalalautakunnan v. 1968 tekemän esityksen hylkääminen perustui siihen, että laajamittaisen päivystystoiminnan aloittaminen Koskelan sairaskodissa olisi edellyttänyt laajoja toimenpide- ym. osastojen muutos- ja uudisrakennustöitä, sekä siihen, ettei esityksen toteuttaminen suppeammassa puitteissa olisi ollut tarkoituksenmukaista. Kaupunginhallitus asetti 11.1.1971 komitean tutkimaan sairaalalautakunnan ja terveydenhoitolautakunnan alaisen terveydenhuoltotoiminnan järjestämistä sekä työn jakoa tarkoituksenmukaisen kokonaisjärjestelyn aikaansaamiseksi pitäen erityisesti silmällä kansanterveysyö-lakiehdotusta.

Huoltoviraston aloitteesta järjestettiin 29.9.1971 huolto- ja sairaalatoimen edustajille keskustelutilaisuus ja asetettiin asian selvittämiseksi lähinnä huolto- ja sairaalatoimen johtavista lääkäreistä koostuva työryhmä, jonka työn valmistuttua aloitteessa mainitun laatuisen päivystystoiminnan aloittaminen Koskelan sairaskodissa voitaisiin, mikäli

aihetta ilmenee, ottaa uudelleen käsiteltäväksi. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (27.10. 673 §).

Kustaankartanon vanhainkotiin päätettiin 1.1.1972 lukien perustaa 5. pl:aan kuuluva keittiöapulaisen virka (9.6. 384 §).

Myllypuron sairaskotiin perustettiin 1.1.1972 lukien seuraavat virat: yksi apulaisylihoitajan virka ja yksi farmaseutin puolipäivävirka sekä kaksi yölihoitajan virkaa (18), yksi sosiaalihoitajan virka (17), viisi osastonhoitajan virkaa (16), kaksi mekaanikon virkaa (15), viisi apulaisosastonhoitajan ja kaksi erikoissairaanhoitajan virkaa (14), kaksi apuemännän ja kuusi sairaanhoitajanvirkaa, lääkintävoimistelijan ja askartelutyönohjaajan virka (13), autonkuljettajan virka (12), askartelutyönohjaajan, kassanhoitajan ja varastonhoitajan virka (11), 10 hoitajan virkaa, linnaaatevarastonhoitajan, toimistoapulaisen ja vahtimestarin virka (10), toimistoapulaisen virka (8) sekä neljä keittäjän virkaa (7) (9.6. 384 §).

Vanhusten asuintalot. Pihlajamäen vanhusten asuintaloon päätettiin 1.1.1972 lukien perustaa asuintalon hoitajan (19) ja asuintalon apulaishoitajan (11) virka sekä Pukimäen vanhusten asuintaloon asuintalon hoitajan (18) sekä asuintalon apulaishoitajan (10) virka (9.6. 384 §).

Kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä talorakennusosaston laatimat, 24.8.1970 päivätyt Roihuvuoren vanhusten asuintalon ja lasten päivähoitolaitoksen luonnospiirustukset n:o 1-11 (10.2. 112 §).

Vanhusten päiväkotij- ja virkistystoiminnan järjestäminen, ks. nuorisotoimisto.

Vanhusten päiväkotitoiminnan järjestämisestä 29.10.1969 tekemässään aloitteessa huomauttivat vt Paasivuori ym., että huoltovirastoon on jätetty toista tuhatta vanhusten asuntohakemusta ja että 400-vuotiskotisäätiön asuntoihin pyrkijöitä on jatkuvasti n. 2 000. Asuntopiirustusta vaikeuttaa entisestään se, että Punavuoren-, Malmin-, Portha-

nin- ja Josafatinkadulla puretaan taloja, joiden asukkaista on suuri osa vanhuksia. Aloitteentekijät ehdottivat, että kaupunginhallitus ryhtyisi kiireellisesti vanhusten asun- tokomitean mietinnön mukaisiin toimenpi- teisiin vapaina olevien huoneistojen ostami- seksi tilapäisiksi asunnoiksi häädettyjä van- huksia varten ja näiden asuntokysymyksen järjestettyä suunnittelemaan vanhusten päi- väkotitoiminnan järjestämisestä näihin vapau- tuviin tiloihin. Huoltolautakunta mainitsi, että kaupungissa oli lokakuussa 1970 erityi- sesti vanhuksille tarkoitettuja asuntoja yht. 1 889 vanhusta varten. Näistä oli huoltolau- takunnan hallinnossa 637, Helsingin kau- pungin 400-vuotiskotisäätiöllä 822, seura- kunnilla 35 ja eri järjestöillä 395. Huolto- viraston laitoshuoltotoimiston kortiston mu- kaan odotti 1.9.1970 pääsyä huoltolautakun- nan vanhusten asuntoloihin 1 050 vanhusta, joista 71 avioparia. Valtuuston v. 1968 teke- män päätöksen mukaan kaupunki ryhtyy mahdollisuuksiensa mukaan hankkimaan ja varaamaan vanhuksia varten erillisiä pien- huoneistoja. Nämä pienasunnot eivät kui- tenkaan voi tulla kysymykseen esim. päivä- kotitoiminnan järjestämisessä, koska päivä- kotien toimintamuodot vaativat huomatta- van suuria huonetiloja. Lautakunta esitti v. 1968 kaupunginhallitukselle, että ryhdyt- täisiin toimenpiteisiin sopivan huonetilan hankkimiseksi päiväkotipalvelukeskuksen perustamiseksi Kantakaupungin eteläisiä osia varten. Tätä huonetilaa ei toistaiseksi ole voitu osoittaa. Kaupunginhallitus totesi, että vanhusten asuntopulan lievittämiseksi on kaupungin v.ien 1972–1981 taloussuunni- telmaan sisällytetty 1 280 vanhusten asun- non hankkiminen siten, että 990 niistä val- mistuisi taloussuunnitelmakauden aikana. Kertomusvuoden aikana valmistuu 236 yk- siötä käsittävä Laajasalon vanhusten asuin- talo. Roihuvuoreen rakennettavaan vanhus- ten asuintaloon ja lasten päivähoitolaitokseen tulee 50 vanhuksille tarkoitettua yksiötä. Valtuusto oli myös hyväksynyt v. 1969 Kon-

tulan vanhustenhuollon keskuksen perusta- missuunnitelman, jonka mukaan keskuksen suunnitellaan 150-paikkainen uudentyyppi- nen vanhainkoti, 120 yksiötä sisältävä van- husten asuintalo, 40-paikkainen päiväkoti sekä palvelukeskus. Kaupungin vanhuksia palvelevan asuntotuotannon edellytysten pa- rantamiseksi kaupunginhallitus päätti 30.8. siirtää muiden kuin huoltolaitosten yhteyteen tulevien vanhusten asuintalojen rakentami- sen yleisten töiden lautakunnalta asuntotu- tantotoimikunnalle, koska tällöin on mahdol- lisuus saada asuntohallitukselta lainoja sa- malla tavalla kuin kaupungin rakennutta- miin muihin vuokra-asuntoihin. Asuntohalli- tuksen 3.5.1968 päivätyn kirjeen mukaan kaupungilla on mahdollisuus lunastaa pien- huoneistoja vanhuksia varten 22.4.1966 an- netun asuntotuotantolain perusteella lainoi- tetuista taloista, joiden rakentamiseen on myönnetty lainoja vasta 1.7.1968 lukien. Tästä syystä niitä ei toistaiseksi ole ollut lunastettavissa. Vanhusten käyttöön on kui- tenkin saatu eräitä asuntoja mm. siten, että valtioneuvosto on luovuttanut valtiolle pe- rintönä joutuneiden kuolinpesien omaisuu- teen kuuluneita asunto-osakkeita kaupungil- le. Kantakaupungin päiväkotitarvetta hel- pottaa Helsingin Kaupunkilähetyksen tal- vella Eirassa avaama Sepänklubi sekä huolto- viraston avaama kesäkäyttöön tarkoitettu Tarvon saaren virkistyskeskus. Kaupungin- valtuusto kehotti kaupunginhallitusta erit- täin kiireellisesti hankkimaan myytävänä olevia pien- ja arava-huoneistoja pysyvästi käytettäväksi vanhusten kohtuuvuokraisina asuntona sekä ryhtymään myös nopeasti toimenpiteisiin vanhusten päiväkoti- ja vir- kistystoiminnan laajentamiseksi siten, että toiminta tasapuolisesti palvelee kaupungin eri alueilla asuvia vanhuksia. Lisäksi kau- punginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivo- musponnen: Kaupunginvaltuusto kehottaa kaupunginhallitusta kiirehtimään toimenpi- teitä talon Meilahti 12 kunnostamiseksi van- husten kesävirikistystoimintaan (29.9. 593 §).

1. Kaupunginvaltuusto

Vanhusten viihtyvyytoimintaa koskevassa aloitteessaan huomauttivat vt Paavola ym., että Suomen Lääkäriliiton valtuuskunta oli v:n 1969 syyskokouksessaan todennut, että jokaisen yksilön luonnollinen elinympäristö on hänen oma kotinsa. Tämän vuoksi olisi pyrittävä siihen, että pitkäaikaisesti sairaat ja vanhukset saisivat riittävästi avohoitopalvelua ja että heille voitaisiin tarvittaessa järjestää myös kotisairaanhoido- ja kodinhoitoapua. Edelleen todettiin kokouksessa, että lähes puolet sairaaloiden hoitopäivistä tulee 65 v täyttäneiden osalle sekä pelkästään yleissairaaloiden 9 miljoonasta hoitopäivästä käytettiin 3 miljoonaa 65 v täyttäneille. Myös kunnanlääkäripalvelua vanhukset käyttävät runsaasti kaksi kertaa enemmän kuin muu väestö. Vuoden 1968 lopussa oli 65 v täyttäneiden henkilöiden määrä 49 466 eli 9.3 % koko kaupungin asukasluvusta. Kertomusvuonna arvioidaan vastaaviksi luvuiksi 50 650 eli 9.3 %, mutta v. 1980 n. 66 000 eli 11 %. Kaupungin asujamiston rakennemuutos edellyttää lisäksi huolehtimista terveiden vanhusten viihtyvyydestä. Varsinkin yksinäisille vanhuksille olisi varattava tiloja harrastustoimintaa, kuntouttamista ja mahdollisesti myös pientä työskentelyä varten.

Huoltolautakunta mainitsi, että huoltovirastossa aloitettiin vanhusten virkistystoiminta v. 1970 mietinnössä esitettyjä suuntaviivoja noudattaen. Erityisen vanhusten lautakunnan asettamiskysymys olisi otettava harkittavaksi vasta sitten, jos tulevaisuudessa säädetään erityinen laki vanhusten huoltoa varten. Sitä vastoin olisi kiireellisesti asetettava komitean ehdottama kolmijäseninen vanhusten virkistystoimikunta, johon kuuluisivat huoltoviraston, terveydenhoitoviraston sekä urheilu- ja ulkoiluviraston nimeämät edustajat. Kaupunginhallitus oli 8.12.1969 asettanut komitean laatimaan suunnitelman toimenpide-ehdotuksineen pitkäaikaissairaiden henkilöiden hoitoa

varten. Kaupunginhallitus oli 11.10. käsitellyt vanhusten kesävirkestyskomitean mietinnön. Lisäksi kaupunginhallitus päätti pyytää Suomen Kaupunkiliittoa tekemään valtioneuvostolle esityksen lomanviettoimintaa koskevien valtionapuseränsäntöjen laajentamiseksi koskemaan kaikkia varattomia ja vähävaraisia vanhuksia. Kaupunginhallitus ei puoltanut vanhusten lautakunnan perustamista eikä pitänyt tarkoituksenmukaisena perustaa tässä vaiheessa vanhusten virkistystoimikuntaa, vaan katsoi, että ehdotettu yhteistyö olisi syytä jättää vapaamuotoiseksi, koska huoltoviraston, terveydenhoitoviraston ja urheilu- ja ulkoiluvirastojen välinen vapaamuotoinen yhteistyö oli tähänkin mennessä ollut tuloksellista. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnot riittäväksi selvitykseksi (10.11. 702 §, khn mtö n:o 11).

Tervalammen työlaitoksen jätevedenpuhdistamon tehon parantamiseen päätettiin käyttää 24 000 mk v:n 1968 talousarvioon laitoksen uuden hoidokkirakennuksen rakentamiseen ja vanhan rakennuksen muutostöihin merkitystä määrärahasta (26.5. 361 §).

Eräiden kuolinpesien omaisuuden luovuttaminen kaupungille. Kaupunginvaltuusto päätti ottaa vastaan seuraavien kuolinpesien varat valtioneuvoston suostumuksen mukaisesti käytettäväksi yksityisten järjestöjen ylläpitämien vanhainkotien avustamiseen: Maria Korotkevitschin, Hilka Merosen, Alma Kapasen ja Ivan Beljakoffin kuolinpesien omaisuuden (7.4. 249 §); Ester Andelinin, Aili Käyhkösen, Suoma Pomellin, Emil Saarisén, Karl Wilénin, Edla Ögrénin sekä Julie Stockin kuolinpesien omaisuuden (23.6. 445 §); Elvine Lindholmin, Johannes Schumacherin ja Hilma Toivosen (29.9. 587 §) sekä Emma Virvailan, Anna Blockin ja Alina Soinnun kuolinpesien omaisuuden (15.12. 784 §). Kaupunginhallitus oikeutettiin määräämään varojen yksityiskohtaisesta käytämisestä valtioneuvoston tarkoitamalla tavalla. Lisäksi merkittiin tiedoksi, että valtio-

neuvosto oli 6.5. hylännyt Impi Lainin jäämistön luovuttamista kaupungille koskevan anomuksen.

Lastensuojelutoimi

Viranhaltijat. Valtuusto valitsi lastensuojelun toimitusjohtajan virkaan varat. Kaarina Heinosen tavanomaisilla ehdoilla (27.1. 65 §).

Sofianlehdon vastaanottokoti. Valtuusto päätti lakkauttaa 1.1.1972 lukien Sofianlehdon vastaanottokodin avoimena olevan 21. pl:n taloudenhoitajan viran sekä perustaa vastaanottokotiin samasta ajankohdasta lukien 22. pl:n apulaisjohtajan viran, jonka pätevyysvaatimuksena on yliopistossa tai korkeakoulussa soveltuvin aineyhdistelmin suoritettu loppututkinto (1.9. 520 §).

Sofianlehdon vastaanottokodin A-rakennuksen ikkunoiden uusimiseen merkitystä 83 600 mk:n suuruisesta siirtomäärärahasta päätettiin käyttää enintään 50 000 mk vastaanottokodin B-rakennuksen ruokahissien peruskorjaustyöhön (10.11. 698 §).

Hyvösen lastenkoti. Valtuusto oikeutti yleisten töiden lautakunnan käyttämään v:n 1968 talousarvion pääomamenoihin poliisitaloa varten merkitystä määrärahasta 390 000 mk Hyvösen lastenkodin rakennustöiden loppuun saattamiseen (10.11. 697 §).

Perhekoti. Valtuusto päätti v. 1967 mm. hyväksyä Perhekoti-nimisessä erityislastenkodissa annetusta hoidosta hoitovuorokaudelta perittävän korvauksen enimmäismääräksi 6 mk. Sosiaalihallitus vahvisti 4.5.1971 valtuuston päätöksen hoitomaksun osalta (9.6. 377 §).

Nuorisokodin perustaminen Koskelaan. Nuorten asunto-ongelmien ja sosiaalisen tuen tarpeen jatkuvan lisääntymisen vuoksi kaupunginvaltuusto oikeutti lastensuojelulautakunnan perustamaan Koskelan korttelin n:o 976 tontille n:o 3 (Juhana Herttuan tie 7) asuntotuotantotoimikunnan toimesta lautakunnan käyttöön rakennettaviin huonetiloi-

hin niiden valmistuttua 12 hoitopaikkaa käsittävän tytöille ja pojille tarkoitetun nuorisokodin (24.2. 160 §).

Killinmäen keskuslaitoksen perustamisohjelma. Valtuusto hyväksyi 3.9.1969 Killinmäen keskuslaitoksen I rakennusvaiheen luonnospiirustukset, jotka lähetettiin sosiaalihallitukselle hyväksyttäväksi ja valtionavun saamiseksi keskuslaitoksen perustamiskustannuksiin. Sosiaalihallitus oli 8.12.1969 pyytänyt lisäselvityksiä vajaamielishuoltoa koskevista suunnitelmista sekä huonetilaohjelmien korjaamista tältä pohjalta. Kaupunginhallitus lähetti 13.4.1970 pyydetty lisäselvitykset sekä rakennusviraston laatiman muutosesityksen. Sosiaali- ja terveysministeriö hyväksyi 22.5.1971 keskuslaitoksen maankäyttösuunnitelman ja huonetilaohjelman lukuun ottamatta lääkinnällisen keskuksen ohjelmaa, josta annettaisiin myöhemmin eri päätös. Ministeriö edellytti, että lääkinnällisen keskuksen huonetilaohjelma tarkistetaan ottaen huomioon lääkintöhallituksen esittämät huomautukset. Lääkintöhallitus oli katsonut, että lääkinnällisen keskuksen tilat, varsinkin poliklinikkatilat, vaikuttivat huomattavasti ylimitoitetuilta. Päätös merkittiin tiedoksi (23.6. 446 §).

Päihdeneuvottelukunnan asettamista koskeva vt Syvänteen ym. aloite palautettiin kaupunginhallitukselle (24.11. 735 §).

Lastentarhat

Lastentarhoihin laitoksineen päätettiin v:n 1972 aikana perustaa seuraavat virat: Neljä 18. pl:n lastentarhanjohtajan virkaa 1.12.1971, 1.1., 1.2. ja 1.8.1972 lukien, 13 lastentarhanopettajan virkaa (17) 1.1.1972 lukien, 9 lastentarhanopettajan virkaa (17) 1.2.1972 lukien, 7 lastentarhanopettajan virkaa (17) 1.3.1972 lukien, 7 lastentarhanopettajan virkaa (17) 1.9.1972 lukien, 2 lastenseimenopettajan virkaa (15) 1.1.1972 lukien, 2 lastenseimenopettajan virkaa (15) 1.2.1972 lu-

1. Kaupunginvaltuusto

kien, 2 lastenseimenopettajan virkaa (15 1.3.1972 lukien, 6 lastenhoitajan virkaa (9 1.1.1972 lukien, 6 lastenhoitajan virkaa (9 1.2.1972 lukien, 3 lastenhoitajan virkaa (9 1.3.1972 lukien, 6 lastentarha-apulaisen virkaa (4) 1.1.1972 lukien. Samalla valtuusto päätti lakkauttaa 1.1.1972 lukien yhden 17. pl:n lastentarhanopettajan viran ja 1.2.1972 lukien yhden 6. pl:n keittäjän viran sekä perustaa lasten päivähoitolaitoksiin 1.1.1972 lukien yhden 18. pl:n lastentarhanjohtajan viran ja 1.2.1972 lukien yhden 7. pl:n keittäjän viran (23.6. 448 §, 9.6. 384 §).

Veräjämäen lastentarha- ja seimirakennuksen rakennustöiden loppuun saattamista varten valtuusto oikeutti yleisten töiden lautakunnan käyttämään v:n 1968 talousarvion pääomamenoihin Etelä-Haagan lastentarhaa varten merkitystä määrärahasta enintään 400 000 mk (23.6. 454 §).

Valtuusto päätti hyväksyä talorakennusosaston laatimat, 28.5.1971 päivätyt Pihlajamäen II lastentalon pääpiirustukset n:o 1-6 (8.12. 759 §).

Edelleen valtuusto päätti hyväksyä talorakennusosaston laatimat, 11.11.1970 päivätyt Laajasaloon rakennettavan Tahvonlahden lastentalon rakennuspiirustukset n:o 1 ja 2 sekä oikeuttaa lastentarhain perustamaan seuraavat laitokset:

Tahvonlahden lastentaloon sen valmistuttua lautakunnan harkinnan mukaan 85-115 hoitopaikkaisen lastentarhan ja 30 paikkaisen lastenseimen käsittävän lasten päivähoitolaitoksen (5.5. 311 §);

Roihuvuoren vanhusten asuintalon ja lasten päivähoitolaitoksen valmistuttua kolme lastentarhan kokopäiväosastoa ja yhden puolipäiväosaston tai vaihtoehtoisesti lautakunnan harkinnan mukaan kaksi lastentarhan kokopäiväosastoa, kaksi aamupäivisin toimivaa puolipäiväosastoa ja kaksi iltapäivisin toimivaa puolipäiväosastoa sekä 15 lapsen lastenseimen, 25 lapsen koululasten päiväkodin ja 20-25 psyykkisesti häiriintynyttä lasta varten tarkoitettua tarkkailulastentar-

han käsittävän lasten päivähoitolaitoksen (10.2. 112 §);

Pohjois-Haagaan rakennettavaan lasten päivähoitolaitosta ja ala-asteen koulua palvelevaan rakennukseen sen valmistuttua 50 lastentarha- ja 30 lastenseimipaikkaa käsittävän lasten päivähoitolaitoksen (10.11. 695 §);

Koskelaan Asunto Oy Juhana Herttuan tie 5:ltä vuokrattaviin huonetiloihin niiden valmistuttua 40 hoitopaikkaa käsittävän lastentarhan (13.10. 619 §);

Pihlajiston alueelle asuntotuotantotoimikunnan toimesta Pihlajisto II:n rakennusohjelman puitteissa rakennettaviin huonetiloihin niiden valmistuttua 50 lastentarhaipaikkaa ja 15 lastenseimipaikkaa käsittävän lasten päivähoitolaitoksen, jonka yhteydessä voi lautakunnan harkinnan mukaan toimia yksi puolipäiväosasto myös iltapäivisin (10.3. 191 §);

Vielä valtuusto oikeutti lastentarhain lautakunnan perustamaan Pohjois-Jakomäkeen rakennettavaan lastentarha- ja seimirakennukseen sen valmistuttua 3 lastentarhaosastoa ja 15 lastenseimipaikkaa käsittävän lasten päivähoitolaitoksen. Samalla valtuusto oikeutti yleisten töiden lautakunnan käyttämään v:n 1968 talousarvion pääomamenoihin Etelä-Haagan lastentarha- ja seimirakennuksen suunnittelua ja rakentamista varten merkitystä määrärahasta 176 650 mk ja Siilitien leikkikenttärakennuksen suunnittelua ja rakentamista varten merkitystä määrärahasta 18 121 mk, v:n 1970 talousarvion pääomamenoihin Toisen linjan leikkikenttärakennuksen suunnittelua ja rakentamista varten merkitystä määrärahasta 10 000 mk sekä Kallion kansakoulun peruskorjausta varten merkitystä määrärahasta 515 406 mk Rakennus Oy:ltä kokonaisurakkana tilattavan Pohjois-Jakomäen lastentarha- ja -seimirakennuksen rakennustyön urakkahinnan maksamiseen sekä rakennustyön valvontaan ja vastaanottamiseen (15.12. 786 §).

Oppivelvollisuuden alkamisesta lykkäystä

saaneiden lasten päivähoito. Valtuusto oikeutti lastentarhain lautakunnan käytettävissä olevien määrärahojen puitteissa kevät- ja syyskautena 1971 ja kevätkautena 1972 käyttämään vapaina olevia koululasten päiväkotien aamu- ja iltapäivävuoroja opettajineen päivä- ja erityishoidon antamiseen niille oppivelvollisuusikäisille lapsille, joiden oppivelvollisuuden alkamisajankohtaa on lykätty ja joille suomenkielisten kansakoulujen kasvatusneuvolan mielestä on tarpeellista antaa sanottua hoitoa. Samalla valtuusto päätti, ettei näiltä lapsilta peritä korvausta heille annetuista aterioista (27.1. 66 §, 29.9. 588 §).

Leikkikenttätöimintää varten päätettiin 1.1. 1972 lukien palkata 21 apulaisleikinohjaajan virkaa 6. pl:n mukaisin palkkaeduin (9.6. 384 §).

Esikoulukokeilun aloittaminen. Valtioneuvoston v. 1970 asettama esikoulukomitea ilmoitti, että sen tarkoituksena oli aloittaa syksyllä 1971 alustava esikoulukokeilu yhteistoiminnassa eräiden kuntien kanssa. Se oli tarkoitus aloittaa eräissä kunnissa kouluhallinnon alaisena ja eräissä kunnissa, mm. Helsingissä, sosiaalishallinnon alaisena. Kokeilun ja siihen sisältyvän tutkimuksen avulla pyrittiin selvittämään esikoulun tavoitteita, erilaisten opetusohjelmien ja työmenetelmien käyttökelpoisuutta sekä esikoulun vaikutusta lasten kehitykseen, mm. oppimisvalmiuteen ja ympäristöstä aiheutuvien kehitysviivästymien korjaamiseen. Kokeilua varten voitaisiin muodostaa komitean ehdotuksen mukaisesti kaksi 22 lapsen puolipäiväryhmää, lähinnä 6-vuotiaista lapsista, joista 20 saisi kokopäivähoidon. Kokeiluun osallistuville opettajille oli järjestetty Lahden kesäyliopistossa lisäkoulutuskurssi. Kaupunginvaltuusto oikeutti lastentarhat käyttämään lukuvuonna 1971/72 Munkkivuoren lastentarhan osastoja opettajineen valtioneuvoston asettaman esikoulukomitean johdolla suoritettavaan alustavaan esikoulukokeiluun (23.6. 447 §).

Lasten kesänviettomahdollisuuksia koskevas- ta tiedottamisesta tekivät vt Matvejew ym. aloitteen 28.10.1970, jossa mm. todettiin, että kaikki lapsiperheet eivät ole ymmärtäneet käyttää hyväkseen valvottua leikkikenttätöimintää, sillä sekä talvisin että kesäisin nähdään pienten lasten leikkivän jalkakäytävillä ja juoksentelevan ilman valvontaa jopa ajoväylilläkin, mikä osoittaa, että tiedottaminen tärkeästä sosiaalisesta palvelusta, jota valvottu leikkikenttätöiminta merkitsee, on ollut riittämätöntä. Tämän vuoksi aloitteentekijät ehdottivat, että kaupunginvaltuusto kehottaisi ao. viranomaisia ennen v:n 1971 kesätöimintakauden alkamista hyvässä ajoin tiedottamaan kaikille kaupungin lapsiperheille niistä mahdollisuuksista, joita kaupunki tarjoaa valvotun leikin ja ulkona-oleskelun osalta sekä huolehtimaan siitä, että tiedotus kohdistuu tasavertaisesti sekä suomen- että ruotsinkielisiin perheisiin. Lastentarhain lautakunta totesi, että toukokuun lopulla lähetetään painetut suomen- ja ruotsinkieliset leikkikenttätöimintää koskevat tiedotteet kansakouluille oppilaille jaettavaiksi. Lisäksi tiedotteita jaetaan lastenneuvoloihin, lastentarhoihin ym. Tiedotukset julkaistaan toukokuussa myös pääkaupungin päivälehdissä. Leikkikenttien henkilökunnan pätevyysvaatimuksiin ei sisälly kielitaitovaatimusta ja aiheuttaisi tällaisen lisävaatimuksen asettaminen mm. palkkausta koskevia järjestelyjä, joten asiaa ei voitane ratkaista tässä yhteydessä. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnon riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (24.2. 169 §).

Kaupungin erilaisten palvelumuotojen ulottamisesta koskemaan myös vuoro-, ilta- ja yötyötä tekeviä tekivät vt Vuokko ym. v. 1967 aloitteen, jossa mm. huomautettiin vuorotyössä käyvien helsinkiläisten osuuden viime vuosien aikana huomattavasti kasvaneen mm. sen takia, että palveluammateissa usein työskennellään vuorotyössä. Vuoro- ja yksinomaan ilta- tai yötyötä tekevät jäävät ilman

1. Kaupunginvaltuusto

eräitä sellaisia palveluksia, joita kaupunki muille tarjoaa, näitä ovat mm. lastentarhat ja -seimet, kotiaputoiminta ja kulkumahdollisuudet. Tämä ryhmä jää myös erinäisten kulttuuri- ym. harrastusten ulkopuolelle. Aloitteentekijät ehdottivat, että kaupunginhallitus tutkituttaisi, mitä mahdollisuuksia olisi ulottaa kaupungin erilaiset palvelumuodot koskemaan myös vuoro- tai säännöllistä iltaja yötyötä tekeviä sekä tekisi asiasta ehdotuksen kaupunginvaltuustolle. Huoltolautakunta mainitsi, että kodinhoitoapua voidaan antaa äidin työssä ollessa vain siinä tapauksessa, että hänen tehtäviään hoitava henkilö sairastuu. Äidin ansiotyössä olemista ei voida ottaa kunnallisen kodinhoitoavun antamisen perusteeksi, koska sen luonne tällöin muuttuisi tilapäisestä avusta kunnalliseksi lasten päivähoidoksi. Lastentarhain lautakunta piti aloitetta aiheellisena, koska ko. huoltovelvolliset eivät voi saada osakseen niitä palveluja, joita lastentarhat ja -seimet tarjoavat normaaliaikoina työssä käyville. Mikäli päivähoitolaitoksissa järjestettäisiin varsinaista yöhoitoa lapsille, tulisi lapsen olla laitoksessa kokovuorokautisessa hoidossa, koska yötyössä käyvät vanhemmat tarvitsevat päivällä nukkuma-aikaa. Tällöin tulisi kysymykseen erillisten ns. viikkolastenkotien perustaminen. Lautakunta ehdotti, että kaupunginhallitus suorituttaisi tarkan tutkimuksen siitä, kuinka suuri on vuoro- tai säännöllisessä iltaja yötyössä käyvien huoltovelvollisten henkilöiden lasten hoitopaikkojen tarve poikkeuksellisina aikoina.

Suomenkielisen työväen opiston johtokunta ilmoitti, että vuorotyötä tekevien opiskelumahdollisuudet oli pyritty ottamaan huomioon siten, että he ovat saaneet osallistua opetukseen, vaikka eivät työesteiden takia olleet voineet osallistua siihen säännöllisesti. Erillistä opetusta vuorotyötä tekeville ei kuitenkaan ole voitu järjestää. Musiikkilautakunta ilmoitti, että kaupunginorkesterin aikoinaan pitämät sunnuntaimatineat lopetettiin yleisön puuttuvan kiinnostuksen

vuoksi. Urheilu- ja ulkoilulautakunta selosti lausunnossaan urheilu- ja ulkoilulaitosten aukioloaikoja ja käyttömahdollisuuksia eri vuorokaudenaikoina. Liikennelaitoksen lautakunta ilmoitti, että säännöllistä vuorotyötä tekevät voivat käyttää kaikkia liikennelaitoksen linjoja, koska niillä on lähtöjä klo 23 jälkeekin ja yöliikenne jatkuu eräillä linjoilla noin klo 1.35:een asti.

Järjestelytoimisto katsoi suorittamansa tutkimuksen perusteella, että kaupungin palvelumuotojen ulottamiseksi yleisestä työajasta poikkeavasti ansiotyössä oleville, olisi otettava huomioon mm. seuraavat seikat:

a) Virastojen ja laitosten aukioloaikojen muuttaminen siten, että ne ainakin tiettyinä viikonpäivinä palvelisivat yleisöä muulloinkin kuin tavallisena virka-aikana.

b) Kaupungin harjoittamaa virkistys- ja kulttuuripalvelua olisi pitkän viikonlopun aikana oltava mahdollisimman suuressa määrin kaupunkilaisten käytettävissä.

c) Mahdolliset erikoisjärjestelyt iltaja yötyötä tekevien tarvitseman liikennepalvelun järjestämiseksi sekä maksujärjestelmän tasaamiseksi siten, etteivät välttämättömiltä työmatkoilta perittävät yötaksat olisi päivätaksoja korkeammat.

d) Eräiden yleensä vain iltaisin toimivien palvelumuotojen, esim. työväenopistojen, palvelujen ulottaminen myös päiväaikana tapahtuvaksi tarpeen mukaan.

e) Erikoisjärjestelyjen harkitseminen vuorotyötä tekevien osalta siten, että järjestely takaisi mahdollisuuksien mukaan kunkin palvelun tai hoidon jatkuvuuden.

f) Kotiaputoiminnan laajentaminen sekä lasten päivähoiton sopeuttaminen vuoro-, iltaja yötyötä tekevien tarpeisiin.

Kaupunginhallituksen tarkoituksena oli asettaa luottamusmiehistä kokoonpantu komitea laatimaan yleissuunnitelma kaupungin nykyisten palvelumuotojen kehittämisestä siten, että ne entistä paremmin vastaisivat aloitteessa tarkoitettujen henkilöiden kohtuullisia vaatimuksia. Asetettavaan projekti-

ryhmään, joka suorittaisi tarpeellisia tutkimuksia, oli tarkoitus nimetä edustajat niistä tärkeimmistä hallinnonhaaroista, joiden aloilla on eniten yleisöpalvelua. Valtuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (10.2. 128 §).

Lasten kesävirkestys- ja kesäsiirtolatoiminnan tehostamisesta tekemässään aloitteessa totesivat vt Parviainen ym. v. 1966, että tilanne Helsingissä oli vuosien kuluessa kehittynyt sellaiseksi, ettei keväisin kouluista vapautuville lapsille näyttänyt löytyvän paikkaa, missä viettää vapaa-aikaansa virkistäytymisestä ja harrastuksista puhumattaakaan. Tämän vuoksi aloitteentekijät ehdottivat, että valtuusto kehottaisi kaupunginhallitusta suorituttamaan tutkimuksen lasten kesävirkestys- ja -siirtolatoiminnasta ja ryhtymään toimenpiteisiin sen kehittämiseksi ja järjestämiseksi kaupungin toimesta hoidettavaksi. Suomenkielisten kansakoulujen johtokunta totesi, että suomenkielisten kansakoululasten kesävirkestyksen järjestämisestä huolehtii Helsingin opettajayhdistyksen kesävirkestystoimikunta. Kesällä 1970 oli toiminnassa 16 siirtolaa, joista yksi oli päiväsiirtola. Näihin voitiin sijoittaa 1 750 kansakouluista. Tilanpuutteen vuoksi oli vuosittain jäänyt sijoittamatta n. 250 pyrkijää. Siirtoloihin pyrkijöiden määrä oli jatkuvasti vähentynyt. Nuorisokomitea oli esittänyt, että kaupunginhallitus suorittaisi tutkimuksen niistä palvelumuodoista, joita lisääntyvä vapaa-ajanvietto vaatii varsinkin lasten ja nuorten kesänviettokysymystä ajatellen.

Lastentarhain lautakunta mainitsi, että lastentarhain toimistossa oli suunniteltu ns. päiväsiirtoloiden perustamista kesäajaksi. Ne olisivat kohtuullisen matkan päässä kaupungin keskustasta ja lapset voitaisiin kuljettaa niihin ja näin lapset ja vanhemmat voisivat jatkuvasti olla yhteydessä toisiinsa.

Kaupunginhallitus totesi uutta lastentarhain ohjesääntöä valmistelemaan asetetun jaoston tutkineen kysymystä ja päättäneen, että uuteen ohjesääntöön ehdotetaan

liitettäväksi erillinen luku, joka koskee lasten kesävirkestys- ja leikkikenttätöimintää. Jaosto oli myös esittänyt, että tutkittaisiin mahdollisuuksia lastentarhain lautakunnan tarkoittamien kesänviettopaikkojen hankkimiseksi. Kaupunginhallitus ilmoitti suoritettavansa mainitun tutkimuksen. Valtuusto katsoi eo. lausunnot riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (24.2. 167 §).

Kunnallisen lastentarhaseminaarin perustamisesta vt Airola ym. olivat v. 1970 tehneet aloitteen, jonka johdosta kaupunginhallitus ilmoitti 23.6.1971 päättäneensä tiedustella sosiaalihuoltokuntaa, miten lastentarhanopettajien lisääntyvä koulutustarve tulitaisiin valtion toimesta tyydyttämään. Kaupunginhallitus ehdotti, että odotettaisiin sosiaalihuoltokunnan vastausta em. tiedusteluun, mutta valtuusto päätti palauttaa asian kaupunginhallitukselle (1.9. 529 §).

Työllisyystoimi

Julkisen valvonnan ulkopuolella tapahtuvaa yrittäjätoimintaa koskevan tutkimuksen suorittamisesta tekivät vt Heikkonen ym. v. 1969 aloitteen, jossa mainittiin mm., että liikeyritysuskannan mukaan Helsingissä on maatalouden ja kaupan lisäksi 5 747 teollisuutta ja palveluelinkeinoja harjoittavaa yritystä, jotka tarjoavat työtä 119 337 henkilölle. Julkisen talouspolitiikan seurauksena on verotuksella sekä sosiaaliturvan suurilla kustannuksilla aiheutettu näille yrityksille jatkuvasti lisääntyviä rasituksia, minkä seurauksena elinkeinotoiminnan kehityksessä on ilmennyt epäterveitä piirteitä. Eräiden palveluelinkeinojen piirissä toimintaa on ryhdytty harjoittamaan kotioiloissa ja julkisen tarkastuksen ulkopuolella olevissa työtiloissa. Tällaisilla yrittäjillä on mahdollisuus tarjota palveluksia käypää hintaa halvemmilla hinnoilla. Kehityksen ja myös yrittäjämoraalin kannalta olisi tutkittava mm., mikä merkitys kotioiloissa työskentelevillä

1. Kaupunginvaltuusto

yrittäjillä on osapäivätyöllisyyskysymyksessä ja miten toiminta olisi saatettava julkisen tarkastuksen piiriin.

Kiinteistölautakunta totesi, että kaupungin vuokralleantamien asuntotonttien vuokrasopimuksissa on määräykset rakennuksen käytöstä ja huonetiloissa harjoitettavasta toiminnasta. Kun ko. rakennusten piirustukset hyväksytään, voidaan todeta, käytetäänkö rakennusten tiloja luovutus sopimuksessa edellytettyyn tarkoitukseen. Kiinteistöviraston tonttiosasto suorittaa tarkastuksia vuokraehtojen noudattamisen valvomiseksi. Asemakaavassa määrätään tontille tulevaan rakennukseen sijoitettavat liikehuoneistot, mutta asemakaavamääräyksillä ei kuitenkaan voida kieltää asuinhuoneiston käyttämistä asumisen ohella eräisiin liiketarkoituksiin, esim. kotikampaamona, koska tällainen käyttö ei sodi asemakaavamääräyksiä vastaan eikä toiminnasta synny naapureita häiritseviä häirtatekijöitä. Kun huoneen käyttötarkoitus ei muutu, ei rakennustarkastukseen kiinnitä huomiota aloitteessa tarkoitettuihin asuntoihin sijoitettuihin työtiloihin. Kaupungin kannalta ei tällaiseen toimintaan voitane puuttua muulloin kuin silloin, kun se on tarpeellista yleisen järjestyksen, terveydellisten olosuhteiden tms. kannalta. Kaupunginvaltuusto katsoi lausunnon riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (27.1. 73 §).

O i k e u s a p u t o i m i s t o

Virkaholhoustoimen järjestely. 1.1.1971 tuli voimaan lainmuutos, jolla mm. kumottiin huoltoapulain 52 § ja poistettiin siten sosiaalilautakuntien holhous huoltoapuna hoitoa melisairaanhoidolaitoksessa saaviin henkilöihin nähden. Lainmuutoksen mukaan heidät on vapautettava huoltolautakunnan holhouksesta 6 kk:n kuluessa lain voimaantulosta lukien. Tarvittaessa on heille tällöin erikseen

määrättävä holhooja. Holhouksen järjestämisestä eräissä tapauksissa annettu laki tuli voimaan 1.2.1971. Tämän lain mukaan kunta on velvollinen perustamaan yhden tai useampia virkaholhoojan virkoja, mikäli em. holhouksia hoitamaan ei ole saatavissa tehtävään sopivia ja siihen suostuvia yksityisiä henkilöitä. Kaupunginvaltuusto päätti määrätä holhouksen järjestämisestä eräissä tapauksissa annetussa laissa tarkoitetun virkaholhoustoimen järjestämisen oikeusapulautakunnan tehtäväksi sekä muuttaa v. 1958 vahvistamansa oikeusapulautakunnan ja oikeusaputoimiston johtosäännön v. 1962 muutetun 1 §:n 3 mom:n sekä 14 §:n ja 15 §:n. Samalla kaupunginvaltuusto päätti muuttaa oikeusaputoimiston 30. pl:aan kuuluvan apulaisoikeusavustajan viran, jonka haltijana on varat. Risto Laine, samaan palkkaluokkaan kuuluvaksi I virkaholhoojan viraksi, perustaa toimistoon yhden 28. pl:aan kuuluvan II virkaholhoojan viran, joka kuuluu II kielitaitoluokkaan, lakkauttaa huoltoviraston 26. pl:aan kuuluvan osastosihteerin viran ja siirtää viran nykyisen haltijan II virkaholhoojan virkaan sitä haettavaksi julistamatta, siirtää huoltoviraston 11. pl:aan kuuluvan kanslistin viran sekä yhden 7. pl:aan, yhden 8. pl:aan ja yhden 10. pl:aan kuuluvan toimistoapulaisen virat niiden nykyisine haltijoineen oikeusaputoimistoon. Virkajärjestelyt astuivat voimaan 1.4.1971 lukien. Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti siirtää huoltovirastossa em. järjestelyjen vuoksi säästyvät palkkamenot, 45 350 mk, sekä sosiaaliturvamaksut, 2 720 mk, oikeusapulautakunnan käytettäväksi virkaholhoustoimen järjestämisestä aiheutuvien palkkamenojen suorittamista varten, myöntää II virkaholhoojan palkkaamiseen tarvittavia, huoltovirastosta siirrettäviä määrärahoja ylittäviä menoja varten 5 400 mk sekä järjestelystä aiheutuvia muita menoja varten 3 000 mk (24.3. -231 §, kunn. as. kok. n:o 14, 54).